

**ЕПИСКОПСКАТА БАЗИЛИКА
И РИМСКОТО МОЗАЕЧНО НАСЛЕДСТВО НА ФИЛИПОПОЛ**

**ЕПИСКОПСКАТА БАЗИЛИКА
НА ФИЛИПОПОЛ**

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА КУЛТУРАТА

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

**МОЗАЙКИТЕ ОТ РИМСКАТА ЕПОХА ВЪВ ФИЛИПОПОЛ ЗАШЕМЕТЯВАТ С
ВЕЛИКОЛЕПИЕТО И БОГАТСТВОТО СИ. ТЕ СА ИСТИНСКИ ШЕДЪОВЪР НА
КЪСНОАНТИЧНОТО ИЗКУСТВО, КОЙТО ВДЪХНОВЯВА СЪВРЕМЕННИТЕ
ПОКОЛЕНИЯ.**

Паун в медальон от птици от преддверието на
Епископската базилика

В продължение на хилядолетия земята на България е кръстопът на древни култури, които оставят трайна следа в развитието и на съвременния свят. Ценим културно-историческото си наследство, стремим се да го съхраним и да покажем великолепието му.

За няколко века нашите земи са част от Римската империя, която оставя след себе си пътища, укрепления и водопроводи, многобройни обществени и култови сгради. Несъмнено сред най-впечатляващите паметници на културно наследство от този период, които откриваме под много от днешните български градове, са античните мозайки, украсявали подовете на частни домове на заможни римски граждани или на базилики от периода на ранно разпространение на християнството.

Съвременният български град Пловдив наследява римския Филипопол и с право се гордее със значимото си мозаечно културно наследство, сред което се откроява Епископската базилика, най-големият раннохристиянски храм открит на територията на България. Подовете на базиликата са покрити с изумителни мозайки от сложни геометрични орнаменти, с многоцветни пана, изобразяващи птици, със символни сцени като „Извор на живота“, обрамчени с бордюри от бръшлянови и лозови листа.

Епископската базилика на Филипопол е паметник, с който България се гордее, но който принадлежи на света. Ето защо Министерството на културата убедено подкрепя инициативата на Община Пловдив и Фондация „Америка за България“ да разкрият и да социализират базиликата, за да я представят в пълния ѝ блясък като част от римското мозаечно наследство на страната ни и достоен кандидат за включване в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО.

Двойка папагали от втория
пласт мозайки в централния
кораб на Епископската базилика
на Филипопол

Уважаеми приятели на България,

Представяме Ви Епископската базилика и римското мозаечно наследство на Филипопол (днешен Пловдив), с които страната ни има намерение да кандидатства за включване в Списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО.

От най-големия раннохристиянски храм в града, издигнат през IV-V век и един от най-внушителните по българските земи, днес са останали впечатляващи римски мозайки и архитектурни руини – уникални свидетелства за античната култура.

През 2019 г., след реставрацията им и изграждането на цялостна експозиция, те ще станат достояние не само на местните жители, но и на хилядите гости на Пловдив – най-старият жив град на нашия континент, който през същата година е Европейска столица на културата.

Археологическият обект е сред най-мощните в Европа, впечатляващ не само с размерите си. Уникални творения на късноантичния гений подсказват в умален вид какво е България – земя на хилядолетна култура, върху която следа са оставили изкуството и традициите на много народи.

Аз и моят екип от Министерството на туризма Ви каним да посетите страната ни, за да се убедите сами колко разнообразно и впечатляващо е културно-историческото ни наследство. Щедростта на отминалите епохи е сред най-впечатляващите предимства на България като целогодишна туристическа дестинация. Не само природата и климатът са били благосклонни към моята родина. Тук – на кръстопътя между континенти и цивилизации, от всяка шепа пръст изникват нови артефакти, които удивляват със своето количество и художествена стойност.

Убедена съм, че Епископската базилика и римското мозаечно наследство на Филипопол ще заемат достойно място сред останалите образци на световното културно наследство и ще привличат нови приятели на страната ни. Тя очаква и Вас!

Сцена „Извор на живота“, втори пласт мозайки
от южния кораб на базиликата

Пловдив е град с много имена и много лица. Разположен е на кръстопътя между Запада и Изтока, в плодородната Тракия, където историята и съвремението вървят ръка за ръка, а културата и изкуството процъфтяват в пъстро многообразие от древността до днес.

Смята се, че Пловдив е сред най-старите градове в света, обитаван непрекъснато повече от 8000 години. Почти всички исторически епохи са оставили траен отпечатък върху града и са оформили многоликата му същност.

Днес Пловдив е привлекателна туристическа дестинация, богата на паметници на културата от Античността, Средновековието и Възраждането. Безспорен такъв паметник е Епископската базилика на Филипопол.

Със своите около 2000 квадратни метра антични мозайки, датирани в IV и V век, Базиликата е без аналог в България и в Югоизточна Европа.

Вярваме, че този забележителен културен и исторически паметник ще намери достойното си място в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО заедно с римските мозайки, изпъстрили нашия град.

Ние високо ценим културното си наследство и желаем да го покажем на света в пълния му блясък. За Община Пловдив осъществяването на проект за реставрация и социализация на Епископската базилика е огромна привилегия и отговорност, начинание, което заема централно място в програмата ни като културна столица на Европа през 2019 година.

Подкрепата, която имаме от българското правителство и Фондация „Америка за България“, укрепва вярата ни, че ще превърнем Епископската базилика на Филипопол в паметник на културата от световно значение.

Една от над стоте птици в Епископската базилика

Започнала като малък проект преди няколко години, инициативата за разкриване на Епископската базилика на Филипопол днес надхвърля границите на въображението ни с огромния си потенциал.

Близо 2000 квадратни метра римски мозайки в два различни пласта от IV и V век разкриват изображения на повече от 100 уникални птици, удивително централно пано с паун, със сцената „Извор на живота“, с бръшлянови венци и медальони. Изкусно подредените малки тесери са празник за очите и цветен посланик на истории от миналото.

Фондация „Америка за България“ изгражда мостове между общности и хора от различни среди, за да насърчава икономическото развитие на България и чрез културното ѝ наследство. Епископската базилика на Филипопол обединява усилията на Община Пловдив и българското правителство, на археолози, реставратори и хиляди хора и компании от цялата страна, които дариха над 2700 часа доброволен труд, за да разкрият съкровищата, доскоро скрити под дебел слой отпадъци и развалини.

Епископската базилика бързо се превръща в удивителна историческа забележителност, която обещава да стане културен, туристически и общностен център за много поколения напред. Това е от полза не само за Пловдив и България, но и за всички, които ценят миналото, изкусното майсторство и столетията съхранена история.

За Фондация „Америка за България“ е привилегия да подкрепи връщането към живот на Епископската базилика на Филипопол. С нетърпение очаквам работата по кандидатурата към ЮНЕСКО, както и да ви посрещна на откриването на Базиликата в началото на 2019 година.

РИМСКИ ПЛОВДИВ

Театърът на римски Филипопол е имал капацитет от около 5000 души

РИМ В ПЛОВДИВ, ИСТОРИЯТА НА ЕДИН ГРАД

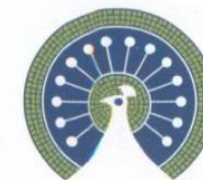

Пулпудева, Филипопол, Тримонциум, Пълдин, Филибе, Пловдив: през хилядолетията градът в югоизточната част на Балканите е сменял много имена и много властелини. Онова, което не се е променило с времето, е неговата привлекателност. Още първите неолитни заселници на Европа оценили предимствата му. По-късните поколения също били привлечени от естествената защита на три хълма край пълноводната Марица, от близостта на Родопите с техните ресурси, от разположението на стратегическия маршрут между Азия и Босфора, и Централна Европа, по който римляните по-късно построили прословутия път, наричан Виа Диагоналис (Диагоналния път) и Виа Милитарис (Военния път).

В продължение на шест века от хилядолетното си съществуване, Пловдив бил част от Римската империя. Рим установил властта си над стария тракийски град през 46 г.сл.Хр. През следващите векове разцветът се редувал с упадък, икономически и политически кризи, нашествия.

Античният Филипопол бил град на много богове. Местни и приходящи, почитани от всички или от малки групи посветени - божества от всякакъв порядък и вид се стичали в града, донесени в умовете и сърцата на хора от всички краища на империята. Богът конник на завареното тракийско население съжителствал с пришълци като Аполон и Хермес, Зевс и Асклепий, и забулени в загадъчност чужденци като Митра и фригийската Кибела. Жителите на Филипопол почитали и официалния култ към императора. В града имало и значителен брой евреи, които през II в. построили голяма синагога с мозаечен под, изобразяващ великолепна менора.

През IV в. обаче настъпили събития, които коренно променили живота и религиозния пейзаж на града. През 313 г. с Миланския едикт християнството било легализирано. През 324 г. император Константин преместил столицата от Рим в Константинопол - и Филипопол се озовал в близост до сърцето на империята.

Не се знае кога във Филипопол се появила християнска общност, но според някои предположения това се е случило още през I в., когато тук бил епископ св.ап. Ерм. Сигурното е, че към края на III в. филипополската християнска общност вече била значителна. По време на антихристиянските гонения на император Диоклециан, 37 филипополски християни били убити за вярата си, вероятно през 304 г. Паметта им се почита и днес от Българската православна църква.

Филипопол станал център на епископия, а впоследствие - и на митрополия. Религиозните търсения и спорове, характерни за епохата, не подминали града. Тук било популярно арианството, според което Бог Син е по-нисш от Бог Отец. Когато през 342-343 г. църковният събор в Сердика (днес София) осъдил арианството като ерес, арианите си направили контрасъбор във Филипопол.

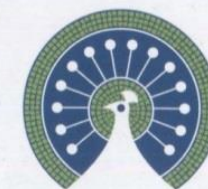
Броени години след Миланския едикт във Филипопол започнало строителство на богати църкви за растящия брой вярващи. Епископската базилика е най-красивата от тях.

Нашествията на народите, увлечени в грандиозното разместване на население през V-VII в., обаче не спирани. Римляните били създали своя Филипопол в равнината. Но макар и охраняван от крепостна стена, античният град не можел да се защитава повече. Жителите му били принудени да изоставят домовете и църквите си, и да потърсят сигурност на трите хълма. Започнало Средновековието - а с него и нова глава в историята на града.

Антични основи на средновековен зид и възрожденски къщи в Стария град на Пловдив

БЕЗСМЪРТНО АНТИЧНО НАСЛЕДСТВО

В хилядолетен град като Пловдив миналото никога не умира и не изчезва напълно. Останките от Филипопол, най-бляскавият град на римска Тракия, продължават да съществуват редом до по-нови строежи и напомнят за античното минало.

В Стария град могъщите останки на антични крепостни стени и днес са основа на средновековен градеж, върху който през XVIII-XIX в. били построени къщи. Съвременните жители и посетители на града гледат концерти в театър от началото на II в., с капацитет от близо 5000 зрители и с великолепна гледка към Тракийската низина и Родопите. Построеният в края на I в. стадион, където 30 000 жители на римски Филипопол можели да гледат спортни състезания, днес е сред основните забележителности на града. Голямата, модернистична сграда на Пощата на централния площад изглежда малка в сравнение с мащабните развалини на римския форум, върху които е построена. Преминаващите през подлез „Археологически“ стъпват по плочите на римска улица, огладени от стъпалата на поколения жители на града векове по-рано. Сградата „Ейрене“ още съхранява великолепна мозайка на тази божествена покровителка на мира. Реставрирана отсечка от дългия 30 км акведукт, захранвал Филипопол с прясна вода от Родопите,

се издига над трафика на оживено съвременно шосе. Със своите мозайки Малката базилика е чудесен пример за социализация на археологическото наследство в съвременния град.

Останките от римски Филипопол заемат централно място и в Регионален археологически музей - Пловдив: запленаваща галерия от статуи на местни жители, чиито имена никога няма да научим, релефи на богове, оброчни плочи на отдава забравени божества, мозайки от сгради, чиито собственици отдавна са се превърнали в прах.

The image shows the Episcopate Basilica in Sofia, Bulgaria. The modern building is a neoclassical structure with a prominent portico and a bell tower on the left. In the foreground, the archaeological remains of an ancient mosaic floor are visible, featuring a repeating geometric pattern of interlocking circles and squares. A large, rectangular pit has been dug into the mosaic, revealing the underlying structure. The scene is set against a clear sky, and the overall atmosphere is one of historical contrast.

ЕПИСКОПСКАТА БАЗИЛИКА

Дарителски надпис от първия пласт с мозайки от южния кораб на Епископската базилика

ИСТОРИЯ В МОЗАЙКИ

Епископската базилика на Филипопол, античният предшественик на днешния Пловдив, е най-голямата раннохристиянска църква в страната. Открита при разкопките монета на император Лициний (308-324) дава основание на хипотезата, че базиликата е сред първите, построени в Римската империя след легализирането на християнството през 313 г. Размерите, украсата и централното разположение на църквата в близост до форума на античния град свидетелстват за голямата и влиятелна християнска общност във Филипопол.

Базиликата е широка 36 м, дълга над 90 м и е с впечатляваща архитектура - централен и два странични кораба, апсида, нартекс (преддверие) и атриум (открит двор) с колони. В централния кораб се издигал украсен с мрамор презвитериум (платформа за епископа и духовенството).

Вътрешността ѝ била украсена с колони с капители с християнски символи, стенописи и пищни мозаечни подове. Мозайките са и най-добре запазената част от сградата. Правени са на три етапа, образуват два пласта и имат обща площ от 2000 кв.м.

Църквата била сърцето на християнския живот в града между IV и VI в. преди да бъде разрушена и изоставена, може би в резултат на силно земетресение.

Но историята на мястото ѝ е много по-богата и обхваща поне 12 века.

Базиликата е построена върху развалините на антична сграда, вероятно от I в. сл.Хр. След изоставянето на църквата, през X-XII в. на мястото ѝ се появява голям християнски некропол с гробищна църква, украсена с изящни стенописи.

Епископската базилика на античния Филипопол заема централно място и в съвременен Пловдив. Тя е в близост до централния площад и католическата катедрала „Св. Лудвиг“ - един вечен пример за приемствеността на духовните идеи, които се предават от поколение на поколение през вековете.

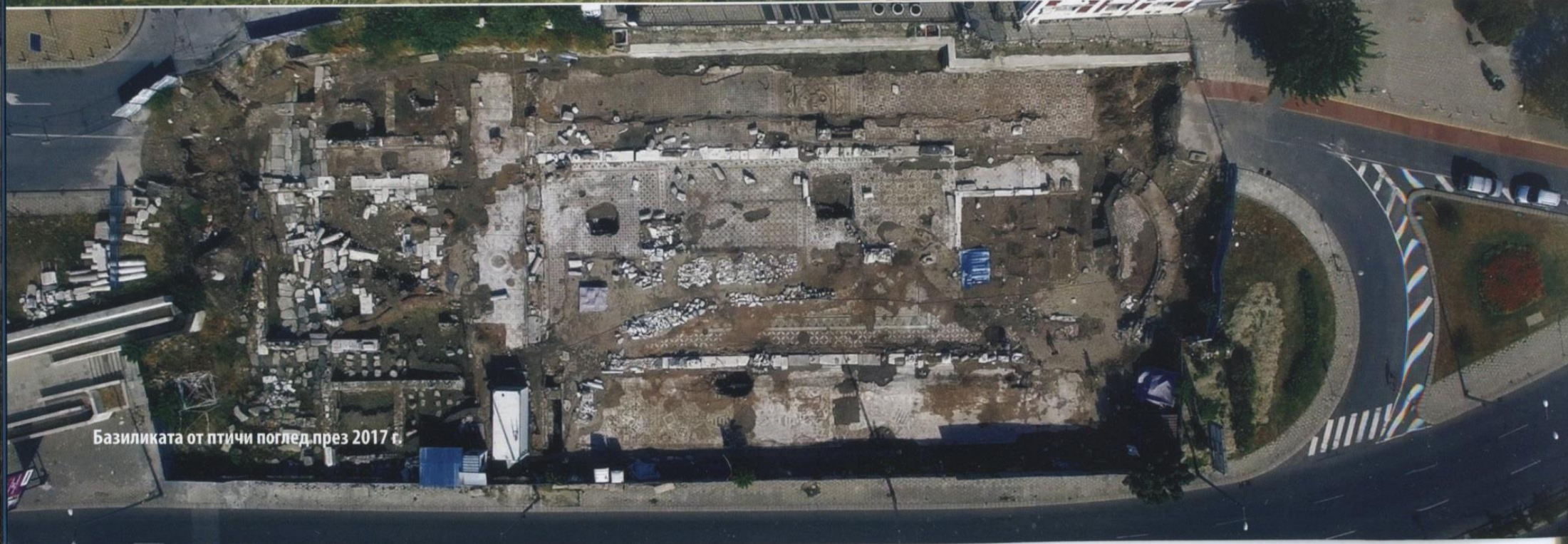
◀ Нагръдни кръстове и печат, открити в средновековния некропол, който е съществувал на мястото на Епископската базилика през X-XII в.

Отлично запазена монета на император Лициниѝ (308-324), открита под първия пласт на базиликата, датира строителството на сградата в десетилетията скоро след Миланския едикт от 313 г.

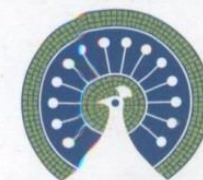

Базиликата през 2015 г.

Базиликата от птичи поглед през 2017 г.

ДЪЛГО ЗАВРЪЩАНЕ ОТ ЗАБРАВАТА

От IV до VI в. Епископската базилика била център на живота на късноантичния Филипопол. Богомолци се стичали в нея. Възрастни и деца били покръствани в сумрачната ѝ, богато украсена вътрешност. Може би в нея заседавал т.нар. антисъбор на епископите-ариани в противовес на църковния събор в Сердика, който осъдил учението им като ерес.

Но дошъл миг, в който Епископската базилика била изоставена, останките ѝ били затрупани, а времето изтрило спомените за нея.

Забравата продължила до 1980-те, когато при строителството на подлез се появили останки от мащабна сграда, украсена с мозайки с геометрични орнаменти и птици. През 1982-1986 г. екип от Регионалния археологически музей - Пловдив, начело с Елена Кесякова, проучили около половината от базиликата. Част от мозайките били прибрани в музея. Над развалините било построено защитно покритие, но непроучената част останала под улицата.

През 1995 г. базиликата била обявена за паметник на културата от национално значение. За съжаление, през 1999 г. защитното покритие се самосрутило. Състоянието на мозайките се влошило. След частични разкопки от 2002 г., които установили, че базиликата е построена върху по-стара антична сграда, мозайките били покрити с тънък слой пясък. През следващите години обектът потънал в забрава.

Всичко това се промени благодарение на инициативата и финансирането на Фондация „Америка за България“ и Община Пловдив. През 2016-2017 г. Епископската базилика беше изцяло проучена от екип на Регионалния археологически музей - Пловдив, воден от Жени Танкова, и реставратори под ръководството на доц. Елена Кантарева-Дечева.

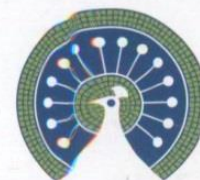

A photograph of an ancient Roman mosaic floor. The floor features a complex geometric pattern of interlocking squares and diamonds, with some squares containing stylized figures or symbols. A large, light-colored, cylindrical object, possibly a piece of stone or a modern installation, is positioned in the foreground, partially obscuring the mosaic. The lighting is dramatic, highlighting the texture of the mosaic and the object.

РИМСКО МОЗАЕЧНО НАСЛЕДСТВО

Горен и долен пласт мозайки от северния кораб на Епископската базилика

КАМЪЧЕ ПО КАМЪЧЕ

Мозайките на Епископската базилика са много повече от красиви изображения. Зад всяка птица, розета, меандър стоят артистично майсторство, часове работа и години опит.

Мозайките са правени по техниката *opus tessellatum*. При нея малки камъчета с различен цвят се подреждат в изображение върху подложка от хоросан. Работата е бавна - за един ден майстор можел да нареди сектор с площ около 0,5 кв.м. За мозайките на Епископската базилика са използвани камъчета в бяло, черно, жълто, охра, червено, няколко нюанса синьо, зелено. Някои от тях, като зеленото, са от полускъпоценни камъни, добивани от Родопите.

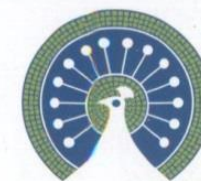
Мозайките на Епископската базилика - както и останалите от Филипопол през IV-VI в., са в стилистиката, присъща на Източната Римска империя. Те обаче имат и свои неповторими особености.

Мозайките от първия пласт на базиликата (IV в.) са геометрични. Тези от централния кораб, които са и най-ранните, са монохромни и изобразяват едри геометрични мотиви на „бягаща вълна“ и розети. Мозайките от северния и южния кораб са по-късни и са истинска експлозия от цветове и форми. Сложните им орнаменти създават оптическа илюзия за триизмерност - розети се преплитат с гирлянди, пищни кръстове стоят редом до кръгове, запълнени с различни цветове.

Създадени през V в., мозайките от втория пласт съчетават геометрични орнаменти с отличителния белег на Епископската базилика - птиците. Само върху централния панел в централния кораб има над 100 птици от различни видове. В централно пано на двата странични кораба е изобразена и сцената „Изворът на живота“.

Мозайките от първия пласт в южния кораб са с пъстроцветни и сложни геометрични орнаменти, които създават илюзия за триизмерност

ДА РАЗГАДАЕШ МОЗАЙКА

Пауни и розети, кръстове и меандри, папагали и токачки: мозайките на Епископската базилика са наслада за окото с разнообразието и с ярките си цветове. Но те са много повече. Те са наситени със смисъл.

Геометричните орнаменти от първия пласт свидетелстват за артистичните предизвикателства, пред които е изправено обществото на прехода между езичество и християнство. Новата религия още търси своя художествен език - затова заема от езическото наследство. Така на пода на Епископската базилика се появяват меандри, розети и възли на безкрайността. Сред тях обаче вече присъства и основният символ на християнството - кръстът.

Мозайките от първия пласт са и ценен източник на информация за историята на базиликата. Дарителски надпис в южния кораб определя сградата като епископска и е запазил част от името на духовника, който вероятно е поръчал и финансирал създаването на мозаечния под – “-киан”.

Вторият пласт от мозайките показва, че християнството вече е намерило своя символен език. Десетките птици по пода не са случайни - те олицетворяват райската градина. Пауните имат още по-ярък символизъм - те олицетворяват безсмъртието на душата. Може би затова тъкмо паун - впечатляващ с пищната си, многоцветна опашка - е изобразен пред главния вход на базиликата. Сцените с извора на живота също са наситени със смисъл - фонтанът символизира Исус и идеята, че онзи, който е пил от него, намира вечен живот.

Християнските символи обаче делят пространство с някои от геометричните мотиви на предходната епоха - важно свидетелство за приемственост, съхранено в Епископската базилика.

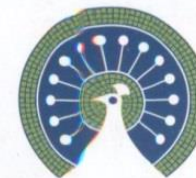
Птици от втория пласт мозайки в Епископската базилика. Мозайките от двата пласта са запазени в удивително добро състояние и са напълно автентични

Малката базилика отвори през 2013 г.

МАЛКАТА БАЗИЛИКА

Късноантична църква, която е съхранила интригуващи мозайки и дава ценна информация за римски Филипопол: преди да се захванат с предизвикателството да върнат Епископската базилика обратно към живот, Фондация „Америка за България“ и Община Пловдив успешно изпълниха сходен проект.

През 2010 г. партньорите започнаха археологическо проучване на Малката базилика - църква от V-VI в., разположена край източната крепостна стена на Филипопол. Открита през 1988 г., Малката базилика беше съхранила отлични мозайки и един от най-добре запазените баптистерии (кръщелни) от този период в България. Частично запазен дарителски надпис указваше, че е била построена от признателните филипополци в чест на военачалник, който спасил града от нашествие.

Липсата на финансови средства и на грижа обаче беше обрекла този чудесен свидетел на миналото на забравя и бавно разрушение.

Инициативата на Фондация „Америка за България“, Община Пловдив и Министерство на културата осигури възможност за цялостна консервация и реставрация на мозайките и на останките от Малката базилика, и на нейната среда, която включваше част от крепостна стена, улица, кладенец. При проучването на базиликата на бял свят излязоха наситени със символика раннохристиянски мозайки - като двойка гълъби, символ на Св. Дух, и елен, символ на душата, която се стреми към Бог.

През 2013 г. Малката базилика и прилежащата ѝ част от късноантичния град отвори врати. Днес базиликата е оживено място, посещавано не само от любителите на античната история. Тук се провеждат изложби, концерти и дори сватби: отличен пример за успешно интегриране на археологически обект в пространството и живота на един съвременен град.

Мозайка с гълъби от баптистерия на Малката базилика

Елен от баптистерия на Малката базилика

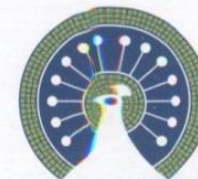

Откриване на Малката базилика през 2013 година

Някогашната резиденция на заможен жител на Филипопол днес приема посетители

СГРАДА „ЕЙРЕНЕ“

Хората, които минават през подлез „Археологически“ в центъра на Пловдив не само стъпват по отлично запазена римска улица. Те минават и край жилището на заможен римлянин, в което могат да влязат - и да видят една от най-забележителните римски мозайки, запазени в източната част на Балканите.

Еlegantна, с лице, съставено от фини камъчета и смалт в бяло, черно, червено, охра, жълто, зелено и циан, богинята на мира Ейрене изглежда свежа, както е изглеждала преди 1600 години за собствениците на това разкошно градско жилище. Живото внушение на красивото ѝ лице е постигнато с техниката *opus vermiculatum*. При нея камъчетата са по-малки от обичайното за класическата техника *opus tessellatum*, а формата им е неправилна, за да пресъздадат по-точно търсения образ.

Мозайките в тази разкошна градска къща са запазили не само името на богинята, но и на собственика на дома - Дезидерий.

Богатите мозайки в сградата „Ейрене“ заемат площ от 160 кв.м и украсяват четирите представителни помещения в източната част на жилището. Сградата има и перистил (открит двор с покрити колонади), едно от любимите места за прекарване на свободното време за всеки заможен римлянин. Сградата „Ейрене“ заемала цяла инсула (теренът, затворен между четири пресичащи се под прав ъгъл улици) в градската среда и по този начин utвърждавала архитектурно и визуално значимостта на своите собственици.

Сградата „Ейрене“ е построена вероятно през III в., а богатите ѝ мозайки са от втората половина на IV и от средата на V в. Резиденцията била оставена през VI в. Останките ѝ били открити през 1980-те, по време на строежа на подлеза, и през 1995 г. били обявени за недвижимо културно наследство от национално значение. Днес сграда „Ейрене“ е културен център.

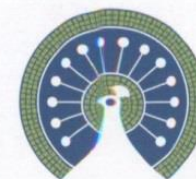

НОВА ЗАБЕЛЖИТЕЛНОСТ В ПЛОВДИВ

Ново обществено пространство между изложбената сграда на
Епископската базилика и катедралата „Св. Лудвиг“

АНТИЧЕН ПАМЕТНИК В СЪВРЕМЕНЕН ГРАД

През Късната античност Епископската базилика била център на живота във Филипопол. Проектът на Фондация „Америка за България“ и Община Пловдив за консервация, реставрация, експониране и изграждане на защитно покритие на базиликата цели да върне живота в нея.

През 2019 г., когато Пловдив е Европейска столица на културата, Епископската базилика ще отвори врати като модерно, иновативно изложбено пространство.

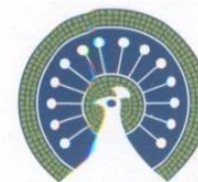
Проектът на ZOOM Studio, ателие DUO, Abstracta и ландшафтния архитект Мирела Димитрова-Дуйар включва изграждането на нов градски площад между католическата катедрала „Св. Лудвиг“ и Епископската базилика. Това пространство ще подчертае стойността на двете сгради и ще улесни пешеходния достъп до тях чрез пряка връзка през подлез „Археологически“, където е сградата „Ейрене“. Така Епископската базилика ще се приобщи по естествен начин към градската среда и главната пешеходна зона на Пловдив.

Проектът елегантно социализира археологията в градската среда. Експозицията ще показва двата пласта на великолепните мозайки на базиликата и части от оригиналната архитектура, като спазва принципа на максимална автентичност. Екстериорът ще се вписва хармонично в околната среда. Пространството ще е подходящо и за временни изложби и културни събития - подобно на вече изпълнения проект на Фондация „Америка за България“ и Община Пловдив в Малката базилика.

Епископската базилика ще е достъпна за пешеходци и велосипедисти. Предвидени са зони за туристически групи, за отдих и срещи, детски кът. Зелени буферни зони ще намалят шумовото замърсяване от булевардите.

Така античната базилика ще облагороди визуалната и функционалната среда, и ще стане предпочитано място за жителите и гостите на Пловдив.

ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА И ДОБРОВОЛЦИ

Проектът за консервация, реставрация, експониране и изграждане на защитно покритие е едно от най-важните начинания за Община Пловдив, която през 2019 г. ще бъде Европейска столица на културата. За осъществяването на проекта Общината има подписани споразумения с Министерството на културата и Фондация „Америка за България“.

Обществената подкрепа за връщането на Епископската базилика на Филипопол обратно към живот е не само от страна на държавните институции, но и на български и чуждестранни граждани. В археологическото проучване през 2016 и 2017 г. участваха над 450 доброволци. Сред тях бяха ученици и адвокати, журналисти и инженери, архитекти и строители, туристически гидове и хора от неправителствения сектор, прокурори и съдии, класически музиканти и писатели, представители на дипломатическата общност в България.

С помощта на доброволците бяха проучени мозайките и останките от северния и част от централния кораб на Епископската базилика.

Работата на доброволците имаше нещо повече от практически ефект. Да се докоснеш до мозайки на възраст 1500 години, да откриваш развалините на сграда, в която за последен път е стъпвал човешки крак преди столетия, да си част от трудоемкия, сложен, но винаги вълнуващ процес от откриването на историята - доброволците имаха възможност да се потопят в миналото по най-вълнуващия възможен начин и да открият за себе си, че историята и археологията са много повече от сбор от камъни, парчета керамика и мозайки.

Националните и регионални медии в България също проявяват изключителен интерес към Епископската базилика на Филипопол, и отразяват всяко важно и интересно откритие, направено в нея.

ЗАПОВЯДАЙТЕ НА ОТКРИВАНЕТО НА ЕПИСКОПСКАТА БАЗИЛИКА НА ФИЛИПОПОЛ В НАЧАЛОТО НА 2019 ГОДИНА.

Текст: © 2017 Димана Трънкова. Всички права запазени.

Фотография: © 2017 Антони Георгиев и Юлиан Христов. Всички права запазени.

3D визуализация: © ZOOM Studio + ателие DUO. Всички права запазени.

Графичен дизайн: © 2017 formschlag. Всички права запазени.

PLOVDIVMOSAICS.ORG